

10 let České lékařské akademie

Cyril Höschl

Založení České lékařské akademie

V září r. 2003 obdrželi zakládající členové budoucí České lékařské akademie od předsedy správní rady Nadace Academia Medica Pragensis tento dopis: „<Oslovení>, začátkem příštího roku bude ustanovena Česká lékařská akademie, která bude po vzoru lékařských akademií ve světě (britská, rakouská), sdružovat ty, kteří se mimořádně zasloužili o rozvoj medicíny u nás, ať již svými vědeckými objevy, příkladným pedagogickým nasazením (založení školy apod.) nebo neobyčejnými diagnostickými a terapeutickými výkony. Akademie bude těmto mužům a ženám poskytovat prostor ke vzájemné komunikaci, k formulování stanovisek k závažným medicínským problémům a přinášet i určitou společenskou satisfakci v době, kdy opustí profesionální dráhu. Akademie bude vypisovat stipendia a další pobídky k udržení domácího výzkumu a jeho úrovně. Z akademie budou vycházet iniciativní návrhy pro vzdělávání lékařů. Důležitou činností bude mezinárodní spolupráce v oblasti lékařské vědy a vzdělávání. Aby akademie mohla plnit tyto funkce, je založena pod záštitou Nadace Academia Medica Pragensis, jejímž posláním je všestranná podpora lékařského vzdělávání a vědy, a která má zřízení akademie zabudováno ve svých stanovách. Je to pokus ukázat, že pro vědu a vzdělání je možno hledat a nacházet i jiné zdroje než státní a získat tak větší svobodu spolu s menší závislostí na státu.

Zakládajícími členy budou vynikající osobnosti současné medicíny, které přijetím stanov vytvoří mj. pravidla pro přijímání nových členů. Ta budou vyžadovat krom vyjádření navrhovatelů i oponentury návrhů a určí operační kritéria výběru. Seznam oslovených viz v příloze.

Česká lékařská akademie bude slavnostně založena koncertem České filharmonie dne 12. února 2004 v Rudolfinu, který se bude konat pod záštitou prezidenta republiky.

<Oslovení>, vzhledem k Vaším mimořádným zásluhám o českou medicínu, odbornému renomé a vážnosti, které požíváte u kolegů i na veřejnosti, dovoluji si jako předseda správní rady zakládající Nadace nabídnout Vám členství v akademii jakožto spoluzakladateli a zdvořile se dotázat, zda jsou Vám výše uvedené myšlenky natolik blízké, že byste se mohl/a zapojit do práce přípravné skupiny. Tam by pak byl prostor i na diskusi a objasnění dalších okolností a detailů. Svou odpověď mi prosím pošlete obratem na adresu Nadace Academia Medica Pragensis, Španělská 10, 120 00 Praha 2“.

Česká lékařská akademie pak skutečně byla založena slavnostním shromážděním a koncertem České filharmonie ve Dvořákově síni Rudolfiny dne

13. února 2004. Na programu byli mj. Beethoven, Brahms a Suk, sólisty Academia Trio - Petr Jiříkovský, Pavel Šafařík a Jaroslav Matějka, dirigent Libor Pešek.

Česká lékařská akademie byla formálně zaregistrována na Ministerstvu vnitra ČR dne 6. října 2004 jako občanské sdružení podle tehdy platného zákona č. 83/1990. Podle nového zákona byla o deset let později (1. ledna 2014) zapsána ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze.

Lékařskou akademii založilo 52 odborníků, převážně profesorů ze všech lékařských oborů, mezi jinými neurochirurg Vladimír Beneš, kardiolog Jan Pirk, diabetolog Štěpán Svačina a další. Jejich úsilím bylo udržení a zlepšení prestiže lékařského stavu, a to jak v České republice, tak v zahraničí. Prvním předsedou České lékařské akademie se stal prof. Cyril Höschl, ředitel Psychiatrického centra v Praze. Historicky první setkání všech 52 členů ČLA se uskutečnilo 25. října 2004 na půdě pražského Karolina. Diplomy potvrzující jejich členství obdržely přední osobnosti českého lékařství, jakými jsou např. profesori Anděl, Blahoš, Syková anebo Pafko. První výbor České lékařské akademie (později Rada) pracoval ve složení Cyril Höschl, Richard Rokyta, Pavel Martásek, Vladimír Beneš, Eva Syková, Pavel Pafko, Miloš Grim, Jiří Zeman a Bohuslav Ošťádal. V roce 2010 byl druhým předsedou České lékařské akademie zvolen Prof. MUDr. Richard Rokyta, DrSc. a místopředsedou prof. MUDr. Miloš Kršiak, DrSc.

Poslání České lékařské akademie

Akademie byla původně součástí Nadace Academia Medica Pragensis, ale vzhledem k nutnosti reprezentovat českou akademickou lékařskou komunitu navenek, např. formou členství v Evropské federaci lékařských akademií, bylo třeba, aby se ČLA stala samostatnou právnickou osobou. Tak došlo k jejímu oddělení od Nadace Academia Medica Pragensis a k formálnímu osamostatnění. Účelem akademie, jež sdružuje osobnosti v oblasti humánní medicíny, je přispívat k rozvoji českého lékařského vzdělávání a vědy, zejména reprezentací, propagací a popularizací české lékařské vědy ve všech oblastech společenského života včetně reprezentace české lékařské vědy na mezinárodní úrovni. Akademie tohoto účelu dosahuje zejména pravidelnými klubovými setkáními, stanovisky k závažným problémům v oblasti lékařství, vědy a vzdělávání, jež jsou často publikována právě v Revue ČLA, uznáními, oceněními a společenskými satisfakcemi významným odborníkům na poli medicíny, mezinárodními styky s partnerskými organizacemi, stanovisky k vědní politice v oblasti medicíny, iniciativními návrhy v oblasti lékařského vzdělávání, vědy a výzkumu, vyhlášením a udělováním cen a stipendií, poskytováním podpor a příspěvků, propagač-

ními, vzdělávacími, kulturními a společenskými akcemi a vydáváním odborného časopisu Revue České lékařské akademie.

Členství v České lékařské akademii

Návrh kandidáta na členství v akademii se souhlasem uchazeče musí být doporučen písemně alespoň třemi ručiteli včetně navrhovatele. Návrh obsahuje životopis a podklady dokumentující tvůrčí přínos kandidáta a jeho příspěvek v hlavních pilířích kreditu, tj. (1) vědě a výzkumu, (2) diagnostice a terapii a (3) vzdělávání a výchově. Návrh je pak oponován nejméně dvěma posuzovateli; o výsledku rozhoduje plénum akademie v tajné volbě. Členové České lékařské akademie jsou oprávněni používat titul F.C.M.A. (Fellow of the Czech Medical Academy) za jménem.

Sídlo České lékařské akademie

Původní sídlo České lékařské akademie bylo ve Španělské ulici č. 10 na Praze 2. V roce 2008 se akademie přestěhovala na novou adresu v Řehořově ulici na Praze 3.

Kancelář a Rada České lékařské akademie

První ředitelkou (administrátorkou) České lékařské akademie byla Mgr. Petra Ježková, kterou po jejím odchodu na stáž do Spojených států vystřídal Bc. Jiří Strejček. Ten byl později vystřídán paní Hanou Novotnou a po jejím odchodu do důchodu se ředitelkou České lékařské akademie stala Mgr. Petra Horáková. Od roku 2012 pracuje Rada České lékařské akademie ve složení Richard Rokyta – předseda, Jan Starý – místopředseda a Bohumil Ošťádal – místopředseda. Členy jsou Cyril Höschl, Rostislav Druga, Miloš Kršiak, Pavel Mareš, Evžen Růžička a Josef Syka.

Čestní členové České lékařské akademie

Česká lékařská akademie má také zahraniční čestné členy z řad významných osobností světové medicíny:

Pavel Hamet MD, PhD., CSPQ., FRCP(C), ředitel výzkumu Centre Hospitalier de l' Université de Montreal a profesor vnitřního lékařství na univerzitě v Montrealu, Kanada

prof. Solomon Halbert Snyder, MD, Distinguished Service professor of Neuroscience, Pharmacology and Psychiatry, Johns Hopkins Medical School

Sir Peter Lachmann, ScD, FRS, FmedSci, emeritus Sheila Joan Smith profesor imunologie na Univerzitě v Cambridge a fellow Christ's College a honorary fellow of Trinity College, Cambridge, jakož i Imperial College

prof. Dr. *Ivan Lefkovits*, zakládající člen Basilejského imunologického institutu (BII)

Revue České lékařské akademie

Akademie každoročně vydává minimálně jedno číslo Revue České lékařské akademie, jež je zpravidla věnováno některému z důležitých lékařských témat, ať již nadváže, abúzu alkoholu, historii apod.

Opustili nás

Mnoho z významných členů ČLA, kteří se zasloužili o českou medicínu, již mezi námi není, avšak zůstávají, mj. i zásluhou akademie, trvale zapsáni v našich myslích. Jsou to chirurgové Radana Königová, Marie Pešková a Miroslav Fára, histopatolog Richard Jelínek, patolog a molekulární biolog Milan Elleder, biochemik Jiří Duchoň, neurolog Zdeněk Ambler, dětský psycholog Zdeněk Matějček, farmakoložka Olga Benešová, neurofyzikolog Jan Bureš, anatom Zdeněk Lojda, internista Zdeněk Mařatka, gynekolog Evžen Čech a psychiatr Petr Zvolský.

Mezinárodní činnost České lékařské akademie

Od roku 2005 je Česká lékařská akademie také členem Federace Evropských Akademií Medicíny (FEAM) se sídlem v Bruselu. FEAM sdružuje 18 lékařských akademií ze 17 zemí (Rakousko, Belgie, Chorvatsko, Česká republika, Francie, Německo, Řecko, Maďarsko, Itálie, Irsko, Litva, Holandsko, Portugalsko, Rumunsko, Španělsko, Švýcarsko a Spojené království). Předseda České lékařské akademie Cyril Höschl byl v letech 2008 a 2009 zvolen též předsedou Evropské federace lékařských akademií. Ta se v té době věnovala nápravě některých nedostatků evropských směrnic (o klinickém zkoušení léků, o ochraně před ionizujícím zářením) a harmonizaci očkovacích schémat u dětí, jež jsou v Evropě kupodivu velmi rozmanitá. FEAM také pro EU konzultovala některé aktuální problémy medicíny, např. šíření nozokomiálních nákaz.

Česká lékařská akademie a umění

Je známo, že lékaři často žijí uměním, a tak není divu, že Česká lékařská akademie pravidelně pořádá výroční koncerty a setkání s umělci, z nichž některá se konala dokonce v prostorách Národní galerie za spoluorganizace a záštity tehdejšího vedení Národní galerie. Na koncertech České lékařské akademie účinkovali přední čeští umělci - houslisté Václav Hudeček, Ivan Ženatý, Pavel Hůla, Petr Verner, Jan Talich a Bohuslav Matoušek, dirigenti Libor Pešek a Martin Turnovský, komorní soubory Academia trio, Kinsky trio (Lucie Hůlová, Martin Sedlák, Slávka Vernerová-Pěchočová), Pražákovo kvarteto, Haasovo kvarteto, Škampovo kvarteto, Praga Camerata, klavíristé

Slávka Vernerová Pěchočová a Lukáš Klánský, violoncellistka Alžběta Vlčková, kontrabasista Pavel Nejtek a další. Průvodkyní slavnostního večera v Rudolfinu byla také známá české herečka Jana Štěpánková. Po několik let se výročního slavnostního večera ČLA zúčastňoval osobně i prezident republiky Václav Klaus. Pravidelným hostem kulturních akcí ČLA byla také tehdejší předsedkyně Parlamentu ČR Miroslava Němcová.

Kongresy České lékařské akademie

Hlavním odborným fórem České lékařské akademie je její výroční kongres. Do současné doby uspořádala akademie již 7 kongresů. Témata kongresů vybírá Rada České lékařské akademie vždy tak, aby pokrývala pokud možno celou medicínu napříč obory a byla přitažlivá pro širokou lékařskou obec bez ohledu na zaměření. Tím se kongresy České lékařské akademie liší od jiných odborných akcí, pořádaných v rámci jednotlivých specializací.

ČLA organizovala následující kongresy:

1. „Bolest je všude přítomná“ se konal v Liberci 27.-29.4.2006.
2. „Dýchání – podmínka života“ v Karlových Varech 27.-29.11.2008,
3. „Emoce v medicíně I“ v Karlových Varech 25.-27.11.2010,
4. „Emoce v medicíně II“ (Emoce v životním cyklu člověka) se konal v Karlových Varech 20. - 22. 10. 2011,
5. „Emoce v medicíně III“ (Úzkost, stres a životní styl) rovněž v Karlových Varech 15.- 17.11.2012,
6. „Bolest napříč medicínou“ se konal v Karlových Varech 24. -26. 10. 2013,
7. „Současný stav a perspektivy regenerativní medicíny“ se konal v Mariánských Lázních 27. - 29. 11. 2014.

Akademie urazila za deset let pozoruhodný kus cesty a vytvořila tradici, jež stojí za to, aby byla pro dobré jméno českého lékařství dále rozvíjena.